

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Murowana kapliczka pw. Matki Bożej z 1910 r.

w Rudniku nad Sanem.

Opracowanie:

WIĄCEK-LACH Konserwacja Dziel Sztuki
Elżbieta Wiącek-Lach
ul. Kasztanowa 20, 36-130 Raniszów
NIP: 8141645565, REGON: 181118652
Tel: 608 355 584

Raniszów 2023 r.

1. HISTORIA I OPIS OBIEKTU

Kapliczka znajduje się przy ul. Sandomierskiej w Rudniku nad Sanem, przy rozwidleniu dróg na Stróże.

Kapliczka poświęcona Matce Bożej ufundowana została w 1910 r. przez Wojciecha i Marię Jasnoszów.

Jest to obiekt murowany, z cegły pełnej na zaprawie wapienno-piaskowej, obustronnie tynkowany. Nakryty w części nawowej dachem dwuspadowym, zaś w części ołtarzowej dachem trójpołaciowym. Nad wejściem znajduje się wysunięty ganek wsparty się na dwóch kolumnach.

2. STAN ZACHOWANIA OBIEKTU

Kapliczka znajduje się w bardzo złym stanie zachowania i wymaga przeprowadzenia kompleksowych prac remontowo-konserwatorskich. Prowadzone w przeszłości doraźne zabiegi naprawcze z zastosowaniem nieodpowiednich materiałów, w połączeniu z brakiem dobrej izolacji poziomej fundamentów oraz sąsiedztwem ruchliwej drogi doprowadziły do destrukcji cegły i polichromowanego tynku wapienno-piaskowego. Znajdująca się na obiekcie stalowa blacha uległa znacznej korozji. Jest silnie zabrudzona. Uszkodzone są elementy obróbki dekarzkiej. Prawdopodobnie w złym stanie znajduje się deskowanie i belki więźby dachowej. Widoczne elementy drewniane konstrukcji zadaszenia są miejscami przegniłe. Jak wynika ze wstępnej analizy stanu zachowania obiektu, powierzchnia kapliczki była wtórnie zacierana zaprawami z dodatkiem cementu oraz kilkakrotnie przemalowywana po formie w dowolnej kolorystyce. Z powodu grubej warstwy powłok malarskich forma rzeźbiarska głowic kolumn, gzymsów i niewielkich detali sztukatorskich utraciła ostrość krawędzi. Powierzchnia tynku, zwłaszcza w dolnych partiach ścian jest pokryta porostami. Zawilgocenie, spowodowało odspojenia nawarstwień, wysolenia i osłabienie struktury cegły, spoin oraz zaprawy. Na ścianach kapliczki widoczne są spękania, rozwarstwione i zwiertzałe fragmenty zaprawy. Drewniana stolarka okienna i drzwiowa znajduje się w zadowalającym stanie zachowania. Struktura drewna nie została uszkodzona przez drewnojady oraz wilgoć.

Na jej powierzchni znajdują się przemalowania farbą olejną. Tynki wewnętrzne są w dobrym stanie. Na powierzchni ścian nie zaobserwowano wykwitów soli oraz rozwarstwień tynku. Wnętrze zostało przemalowane po formie. Dekoracja sztukatorska zatraciła wyrazistość formy rzeźbiarskiej.

3. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

W ramach prac wykonane zostaną zabiegi remontowo-konserwatorskie mające na celu powstrzymanie procesów dalszej destrukcji nawarstwień oraz przywrócenie obiektowi pełni walorów estetycznych.

Prace techniczne przy obiekcie poprzedzi analiza układu warstw malarskich oraz pobiał. W tym celu wykonane zostaną sondy stratygraficzne. Pomogą one w określeniu oryginalnej kolorystyki. W przypadku silnej destrukcji zewnętrznych warstw zaprawy należy rozważyć ich pełną wymianę na tynk renowacyjny przeznaczony do obiektów zabytkowych narażonych na zawilgocenia i wysolenia. W celu zniwelowania problemu wykwitów solnych na powierzchni ścian, ceglane podłoże należy zaimpregnować preparatem zatrzymującym sole w murze. Osłabiona struktura cegły będzie lokalnie wzmocniona impregnatem krzemoorganicznym. Powierzchnia ścian zostanie pokryta farbą zewnętrzną wapienną lub farbami krzemianowymi. Kolorystyka ścian kapliczki zostanie określona na podstawie analizy oryginalnych nawarstwień oraz zatwierdzona przez nadzór konserwatorski. Ze względu na bardzo zły stan zachowania pokrycia dachowego konieczna będzie jego wymiana. Zdegradowane elementy drewnianej konstrukcji dachowej powinny zostać wymienione, uzupełnione będzie deskowanie. Skorodowana blacha zostanie zastąpiona blachą cynkowo-tytanową, aluminiową lub blachą stalową ocynkowaną, łączoną na rąbek podwójny.

Drewniana stolarka zostanie odczyszczona z wtórnych powłok malarskich a jej kolorystyka odtworzona na podstawie zachowanych fragmentów oryginału.

Tynki wewnętrzne należy przebadac w celu określenia stanu zachowania oraz układu wszystkich nawarstwień stratygraficznych. Odtworzenie oryginalnej kolorystyki powinno zostać wykonane w technice trwałej i zbliżonej do oryginału.

4. PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE.

Ściany zewnętrzne kapliczki.

- Wykonanie badań nawarstwień ściennych.
- Mechaniczne usunięcie wtórnych zapraw cementowych i zdegradowanych fragmentów oryginalnych zapraw wapienno-piaskowych.
- Wykucie starych, zdegradowanych spoin.
- Neutralizacja zanieczyszczeń biologicznych preparatem biobójczym np. Remmers BFA
- Gruntowanie podłoża preparatem SALT IH Remmers, zatrzymującym sole w murze.
- Gruntowanie podłoża preparatem o właściwościach wzmacniających i hydrofobizujących PRIMER HYDRO Remmers poprzez natrysk.
- Ręczne wykonanie uzupełnień lub pełna rekonstrukcja tynków, za pomocą systemu renowacyjnego Remmers (1 warstwa szczepna obrutki, nakładana kryjąco SP PREP, 2 warstwa tynków zewnętrznych SP TOP WHITE)
- Uzupełnienie ubytków w gzymsie np. zaprawa STUCCO GZ oraz wygładzenie powierzchni gzymsów za pomocą STUCCO FZ.
- Wykończenie powierzchni, wykonanie powłoki malarskiej 2-krotne, np. farba krzemianowa COLR SF Remmers.

Dach kapliczki.

- Rozbiórka istniejącego pokrycia z blachy
- Uzupełnienie deskowania pod blachę, wymiana zdegradowanych elementów drewnianej konstrukcji dachu.
- Wykonanie nowego pokrycia dachu, zalecana blacha cynk-tytan łączona na rąbek rzemieślniczy.
- Wykonanie nowego orynnowania.

Ściany wewnętrzne kapliczki.

- Wykonanie badań nawarstwień ściennych.
- Usunięcie wtórnych warstw malarskich z powierzchni ścian w tym z powierzchni detalu sztukatorskiego.

- Usunięcie odspojonych, zwietrzałych i spękanych wypraw tynkarskich i częściowej wtórnej betonowej posadzki.
- Uzupełnienie ubytków w tynku zaprawami renowacyjnymi Remmers.
- Uzupełnienie ubytków lub pełna rekonstrukcja kolorystyki dekoracji malarskiej wnętrza kapliczki zgodnie z zachowaną oryginalną kolorystyką. (np. farby wapienne Romanit prod. Keim)

Opracowała:

Elżbieta Wiącek-Lach – konserwator dzieł sztuki

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA KAPLICZKI PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC KONSERWATORSKICH.

